KØBENHAVNS KOMMUNE
CSR-Enheden

BILAG

Vurdering af Movias arbejdsklausuler i forhold til Københavns Kommunes klausuler og retningslinjer på området

20. august 2019

Indledning

Københavns Kommunes CSR-enhed er blevet anmodet om at udarbejde en vurdering af, om Movias arbejdsklausuler er i overensstemmelse med Københavns Kommunes, og hvis dette ikke er tilfældet at gå i dialog med Movia om, hvordan selskabets arbejdsklausuler i givet fald kan bringes i overensstemmelse med Københavns Kommunes klausuler. Københavns Kommunes indsats mod social dumping har gennemgået en væsentlig omlægning og udvikling siden januar 2018, og det følgende tager udgangspunkt i Københavns Kommunes nye model.

CSR-enheden har anmodet Movia om at fremsende relevant materiale og efterfølgende været i dialog, og afholdt to møder med Movia, hvor spørgsmålet om arbejdsklausuler og muligheden for at sikre størst mulig overensstemmelse med Københavns Kommunes klausuler blev drøftet.

Konklusion

Flextrafik

På området for flextrafik indeholder Movias kontraktgrundlag en regulering på linje med Københavns Kommunes arbejdsklausul. Dette er indført af Movia for at sikre, at Movias leverandører konkurrerer på lige vilkår med ensartede krav om løn- og vilkår for medarbejderne. Movia har således et kontraktuelt grundlag for at kontrollere, påtale og sanktionere underbetaling af både chauffører og øvrige ansatte samt eksterne tjenesteydere, fx rengøring, vedligehold og reparationer af køretøjer mv. Movia har på baggrund af en risikovurdering siden 2017 valgt at føre stikprøvekontrol med chaufførernes vilkår.

Almindelig rutebuskørsel

På området for almindelig rutebuskørsel skelnes i det følgende mellem chauffører og øvrige ansatte.

Rutebus - chauffører

Movia stiller kontraktuelt krav om, at operatøren for så vidt angår chauffører skal overholde relevant overenskomst i overensstemmelse med buslovens krav om udstedelse af tilladelser til personbefordring.

Movia kan ikke føre kontrol med operatørens overholdelse heraf, men Trafik-, Bolig- og Byggestyrelsen (herefter "Styrelsen") påser overholdelsen af buslovens overenskomstkrav. Movia kan informere Styrelsen, hvis Movia bliver opmærksom på, at en operatør ikke overholder overenskomstforpligtelsen.

CSR-Enheden

Borups alle 177
2400 København NV

Direkte telefon
3366 7020

E-mail
csr@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009804716

www.socialdumping.kk.dk

Såfremt der konstateres en overtrædelse, kan Movia gøre almindelige kontraktuelle misligholdelsesbeføjelser gældende og ophæve kontrakten, hvis misligholdelsen er væsentlig, og der ikke er sket afhjælpning inden for en 5-dages frist. Movia har dog ikke en eksplicit hjemmel til at stille krav om eksempelvis efterbetaling til medarbejderne.

Rutebus – øvrige ansatte

Kontraktgrundlaget for rutebuskørsel indeholder ikke en direkte regulering svarende til Københavns Kommunes arbejdsklausuler, for så vidt angår andre faggrupper end chauffører - fx medarbejdere som rengør busserne. Dette gælder uanset om disse andre faggrupper arbejder hos hovedleverandøren eller underleverandøren.

Movia finder, at det eksisterende kontraktgrundlag for almindelig rutebuskørsel giver et grundlag for at sikre alle ansatte fair løn- og arbejdsvilkår, da der efter Movias opfattelse er tale om en generel forpligtelse til at overholde overenskomster på området, som ikke er begrænset til chauffører.

Movia har dog oplyst, at Movia løbende ajourfører kontraktgrundlaget for Movias leverandørkontrakter og også har fokus på afsnittet om samfundsansvar og behovet for løbende at tydeliggøre og præcisere. Ændringer og præciseringer implementeres i takt med, at Movia efter kontraktudløb indgår nye kontrakter med enkelte leverandører.

Hvis regulering af rutebusområdet skal svare til Københavns Kommunes arbejdsklausuler, skal kontraktgrundlaget for rutebuskørsel suppleres med bestemmelser, som giver Movia en mere entydig adkomst til at kontrollere, påtale og sanktionere mulig social dumping både for chauffører og andre typer af ansatte.

I nedenstående skema har CSR-enheden forsøgt at give et overblik over resultatet af den vurdering, som er foretaget af Movias kontraktuelle forpligtelser på området for løn- og arbejdsvilkår, og i hvilket omfang disse svarer til Københavns Kommunes arbejdsklausul.

	Flextrafik - chauffører	Flextrafik – andre ansatte	Rutebuskørsel - chauffører	Rutebuskørsel – andre ansatte
Krav	Svarer til KK	Svarer til KK	Anden ordning med lovkrav for tilladelse	Kontrakt svarer ikke til KK
Kontrol	Svarer til KK	Kontrol muligt efter kontrakten – men udføres ikke aktuelt	Myndighedskontrol ved udstedelse og fornyelse af tilladelse	Ingen systematisk kontrol, men Movia oplyser at reagere på henvendelser.

Redegørelse

Der skal i det følgende sondres mellem almindelig rutebuskørsel og flextrafik, idet dette er de primære ydelser, som Movia leverer til Københavns Kommune. For begge ydelsestyper gør det sig gældende, at operatørerne skal have en tilladelse for at drive virksomhed med personbefordring. Det er ifølge hhv. buslovens § 18, stk. 2 og taxilovens § 10 et krav for udstedelse af tilladelser, at indehaveren af tilladelsen skal sikre løn- og arbejdsvilkår i overensstemmelse med enten "den pågældende kollektive overenskomst" (busloven) eller "en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter" (taxiloven). Det er som udgangspunkt Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, herunder Færdselsstyrelsen, der påser overholdelsen af kvalifikationskravene for at få udstedt samt opretholde en tilladelse til at drive vognmandsvirksomhed, herunder kravet om at overholde løn- og arbejdsvilkår i de kollektive overenskomster. I de tilfælde, hvor det vurderes, at operatøren ikke følger de løn- og arbejdsvilkår, der findes i de pågældende kollektive overenskomster, kan myndighederne nægte fornyelse af vognmandstilladelsen, meddele et skærpet tilsyn af den pågældende operatør eller beslutte, at operatøren vognmandstilladelser skal tilbagekaldes.

De relevante bestemmelser på arbejdsklausulområdet fremgår af Movias udbudsmateriales afsnit om Samfundsansvar/CSR, og det er opbygget således, at der henvises til de kvalifikationskrav vedrørende overenskomstforhold, der gælder for at få udstedt en tilladelse til at drive vognmandsvirksomhed. Operatørerne kan ikke deltage i Movias udbud, hvis de ikke er i besiddelse af en tilladelse til at drive vognmandsvirksomhed, og Movia kan vælge at ophæve kontrakten med operatørerne øjeblikkeligt, hvis operatørens tilladelse til at drive vognmandsvirksomhed tilbagekaldes.

Hvis Movia selv bliver opmærksom på, at en operatør ikke overholder ovennævnte overenskomstforpligtelser i taxiloven eller busloven, kan Movia orientere Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen herom, ligesom Movia over for operatøren kan påberåbe sig operatørens misligholdelse af kontrakten efter almindelige principper.

I tillæg til ovenstående lovregulerede kontrolsystem via Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, har Movia dog som konsekvens af den ny taxilov (indførelsen af § 10), som trådte i kraft 1. januar 2018, indført en regulering i kontraktgrundlaget for flextrafik, som medfører et krav om, at alle, der byder på Movias flextrafik, skal opfylde betingelserne i den nye taxilovs § 10. Formålet med dette har været at ligestille operatører, som har opnået tilladelse henholdsvis før og efter 1. januar 2018 (se nedenfor).

Flextrafik

Af Movias udbudsmateriale vedrørende flextrafik fremgår det, at

> *"Det er et krav, at ansatte hos operatøren aflønnes efter de for området gældende overenskomster jf. §23 i kontrakten. (Dette fremgår*

ikke direkte, men dette krav skal være opfyldt for at få udstedt de krævede tilladelser)."

Kontraktens § 23 indeholder følgende arbejdsklausul:

> *"Operatøren skal sikre, at de ansatte hos Operatøren og Operatørens eventuelle underleverandører, som medvirker til at opfylde kontrakten, er sikret løn, herunder særlige ydelser, arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder for hele det danske område."*

Denne regulering indeholder endvidere også dokumentationsforpligtelse, tidsfrister, sanktionsmuligheder i form af mulighed for ophævelse, tilbagehold af vederlag med henblik på at imødekomme berettigede krav og bodsværktøj – både ved brud på den formelle (dokumentation) og materielle forpligtelse.

Movia har endvidere oplyst, at denne klausul suppleres af en stikprøvekontrol, hvor Movia via sit kontrolpanel gennemfører 20 stikprøver pr. år, hvor det vurderes, om operatørerne overholder overenskomstkravene. Stikprøvekontrollerne foretages alene på operatørernes og evt. underleverandørers chauffører.

Endvidere har Movias bestyrelse i december 2016 besluttet at nedsætte et kontrolpanel (3F, Det Faglige Hus, KRIFA, KA, ATAX og DI) på flextrafikområdet. Kontrolpanelet er nedsat på baggrund af en stigende bekymring for prisudviklingen i Movias flextrafikordninger. Kontrolpanelet har siden 2017 foretaget kontrol med ansættelsesvilkår for operatørernes chauffører. Det sker for at øge kontrollen med, at operatørerne overholder overenskomstvilkår i Movias flextrafikkontrakter. Der udføres ca. 20 stikprøvekontroller årligt.

På baggrund af indhentet dokumentation vurderer kontrolpanelet sammen med Movia, om den relevante overenskomst er overholdt. Vurderes det, at overenskomsten ikke er overholdt, vil Movia anmode operatøren om en redegørelse. Samtidig vil sagen blive sendt til den tilladelsesudstedende myndighed, som kontrakterne foreskriver.

Almindelig rutebuskørsel

Af Movias udbudsmateriale vedrørende almindelig rutebuskørsel fremgår det, at

> *"Operatøren forpligter sig til, at han overholder overenskomster indgået på området for hans virke. Det pointeres, at Movia ikke er myndighed for at påse overholdelse af overenskomster op området. Der henvises i det hele til Trafik- og Byggestyrelsen, som er myndighed."*

Det fremgår endvidere, at

> *"Det er et krav, at de ansatte hos operatøren aflønnes efter de for området gældende overenskomster i overensstemmelse med de krav,*

der efter loven gælder for at få udstedt de krævede tilladelser til personbefordring."

Movia stiller herved et kontraktuelt krav om, at operatøren for så vidt angår chauffører skal overholde overenskomster indgået på området for sit virke, og at operatørens ansatte skal aflønnes efter de på området gældende overenskomster, i overensstemmelse med de krav, der efter loven gælder for at få udstedt de krævede tilladelser til personbefordring.

Der henvises her til, at Trafik-, (Bolig-) og Byggestyrelsen, er myndighed og har ansvaret for at føre tilsyn med overholdelsen af disse bestemmelser. Bestemmelserne giver således ikke umiddelbar mulighed for, at Movia selvstændigt kan påse og efterprøve bestemmelsernes overholdelse, idet der ikke fastsættes vilkår for dokumentation, kontrol, sanktioner og bod mv.

Det forhold, at Trafik-, Bolig- og Byggestyrelsen påser overholdelsen af kravene for vognmandstilladelsen, medfører efter ikke, at Movia som kontraktpart er afskåret fra at påtale forholdet over for operatøren samt gøre almindelige kontraktuelle misligholdelsesbeføjelser gældende. Efter kontraktens § 17, stk. 1, kan Movia ved væsentlig misligholdelse give operatøren ret til at afhjælpe misligholdelsen inden for en rimelig tidsfrist. Hvis operatøren ikke har afhjulpet misligholdelsen inden for den fastsatte frist, kan Movia ophæve kontrakten helt eller delvist, såfremt afhjælpning ikke er sket inden for en yderligere frist på 5 arbejdsdage. Movia vil endvidere informere Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, hvis man bliver opmærksom på, at en operatør ikke overholder ovennævnte overenskomstforpligtelser.

Herudover fremgår det af kontrakten, at såfremt operatøren anvender underleverandører, indestår operatøren for opfyldelsen af kontrakten i samme omfang, som hvis operatøren selv havde udført opgaven. Movia er endvidere berettiget til at føre kontrol med operatørens overholdelse og opfyldelse af sine forpligtelser i henhold til kontrakten, fx ved besøg på operatørens forretningssted.

Forpligtelsen i busloven vedrører endvidere kun operatørens ansatte chauffører, og giver således ikke umiddelbart mulighed for, at forpligtelsen til at betale overenskomstmæssig løn kan udstrækkes til at omhandle løn- og ansættelsesvilkår for andre typer ansatte end chauffører og underleverandører som udfører andre typer tjenesteydelser, fx rengøring, vedligehold og reparationer af busser mv.

Det er ikke helt klart, om formuleringen i udbudsmaterialet om, at *"Operatøren forpligter sig til, at han overholder overenskomster indgået på området for hans virke"* også omfatter andre faggrupper, der er nødvendige for udførelsen af operatørens ydelse. Den straks følgende sætning om, at *"Der henvises i det hele til Trafik- og Byggestyrelsen, som er myndighed"* kan skabe tvivl om, hvorvidt forpligtelsen alene omfatter chauffører.

Baggrunden for, at kontraktgrundlaget vedrørende almindelig rutebuskørsel for nuværende ikke indeholder en regulering på linje med klausulen i kontraktgrundlaget for flextrafik er, at Movia har vurderet – på baggrund af indsigt i markedet og lø-

bende dialog med operatører, fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer - at risikoen for social dumping er langt større på området for flextrafik, end det er på området for almindelig rutebuskørsel. Movia har ved denne vurdering lagt vægt på, at området for almindelig rutebuskørsel er overenskomstdækket, markedet er præget af færre og mere professionelle aktører, der er kun én udbyder (Movia), hvorfor operatørerne alt andet lige har en større afhængighed af at kunne indgå kontrakt med Movia, kontrakterne er lange og fortjenesten ligger typisk i den sidste del af kontraktperioden, hvorfor operatørerne har incitament til at opretholde kontrakten i hele kontraktperioden. Hertil kommer, at de faglige organisationer er stærkt repræsenteret på denne del af arbejdsmarkedet og også er meget opmærksomme på dette område.

Handleplan

Movia har overfor CSR-enheden givet udtryk for, at Movia løbende ajourfører og præciserer kontraktgrundlaget for Movias leverandørkontrakter, herunder også på CSR-området. Ændringer og præciseringer med henblik på at tydeliggøre Movias oplevelse af den eksisterende retstilstand har været drøftet mellem Movia og CSR-enheden. Movia oplyser, at løbende ændringer og præciseringer implementeres i takt med, at Movia efter kontraktudløb indgår nye kontrakter med enkelte leverandører.

Movias administration oplyser samtidig, at spørgsmål om ændring af kontrakterne på dette område endeligt henhører under Movias bestyrelse.